

„Lenyűgözően provokatív történet telis-tele
váratlan fordulatokkal.” – *KAS, goodreads.com*

The cover features several watercolor-style illustrations of birds in flight, scattered across the red background. The birds are rendered in shades of grey, white, and yellow. The title is written in a large, black, cursive font.

A Pacsirták röpte

*fine
selection*

S U A N N E L A Q U E U R

S U A N N E L A Q U E U R

A Pacsirták

röpte

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2021

A szerző megjegyzése

A REGÉNYBEN SZEREPLŐ TÖRTÉNELMI ESEMÉNYEK és helyek egy része valós, másik része pedig az írói szabadság jegyében került be a történetbe. Duchess megyében nincs Guelisten nevű település, és azt is meg kell említenem, hogy Santiago de Chilében sincs Calle Isabella, ahogy Calle Trinidad és Plaza San Margarita sem.

Augusto Pinochet katonai alakulatai 1973. szeptember 11-én vették át a hatalmat Chile felett Salvador Allende megbuktatásával és az elnöki palota bombázásával. A puccs része volt az is, hogy minden férfit, nőt vagy gyereket letartóztattak, aki aznap az utcán tartózkodott. Több tízezer embert vettek őrizetbe, százakat megkínóztak, és volt, akit meg is öltek. A Halálkaraván elnevezésű katonai halálosztag helikopterrel észak felé repült, kivégzéseket rendeltek el és hajtottak végre.

A puccsot követően kezdetét vette a Kondor-hadművelet, a politikai elnyomás, az állami terror és az „eltűnések” időszaka. A Kondor-hadművelethez köthető halottak száma továbbra is vitatott. Egyesek szerint legalább 60 000 chilei halt meg a művelet következtében. Mások még többre becsülik az áldozatok számát. Az áldozatok között találunk disszidenseket, baloldaliakat, szakszervezeti vezetőket és parasztvezéreket, papokat, apácákat, diákokat, tanárokat és értelmiségieket egyaránt.

Több ezer chileiről a mai napig nem tudunk semmit. A könyv írása közben egy percre sem feledkeztem meg a *Los Desaparecidos*okról és Amerika 9/11-es áldozatairól.

SLQR
2016. október
New York állam, Somers

*Camille-nek, aki végignézte,
ahogy meggyújtom az első gyufaszálakat;
Emmának, aki megparancsolta, hogy égessem porig a házat;
és Briannek, aki segített a csontokat válogatni.*

EGZALTÁCIÓ

Főnév:

Valaki vagy valami felmagasztalása;

Felindult, felfokozott lelkiállapot;

Boldogság, erő vagy fontosság érzése;

(Asztrológia) a zodiákus azon jegye vagy része, amelyben egy bolygó hatása a legpozitívabb;

(Állattan) pacsirtasereg, a pacsirták egzaltációja, a pacsirták röpte.

„A második esélyt vagy megadják, vagy meg kell érte dolgozni.”

(Rafael Gil de Soto)

„Nem szabad szegyenkezni amiatt, amivel a kenyered keresed.”

(Gloria Landes)

„Pinochet bezáratta a parlamentet, fullasztó politikai légkört teremtett, betiltotta a szakszervezeti tevékenységet, és saját szultánságává tette Chilé. . . Nevéhez mindig is kötődni fog a Los Desaparecidos, a Halálkaraván és az intézményesített kínzás.”

(Thor Halvorssen, az Emberi Jogok Alapítvány
elnöke, National Review)

„Hey, Mr. Pinochet, you sowed a bitter crop.”

Sting, *They Dance Alone (Cueca Solo)*

Első rész

CSENGŐK

KÜLSŐ ELLENSÉGEK

1973. OKTÓBER

SANTIAGO, CHILE

ÉJJEL HÁROMKOR megszólalt a csengő.

Alejandro Pendának azonnal kipattant a szeme, és felült szülei franciaágyában. Édesanyja, Clementina már lassabban mozdult; nagy, kerek sziluettje kirajzolódott a holdfényben.

Ismét csengettek. Alejo olyan közel bújt Clementinához, amennyire csak tudott, karja lassan átfonta anyja várandós pocakját.

– Cálmate, hijo¹ – suttogetta a nő.

– Egy barát az.

– Css.

– Papi azt mondta, a barátok csengetnek – súgta Alejo. – A katonák és a rendőrök dörömbölnek.

– Kelj fel! – kérte Clementina, és félredobta a paplant. – Gyere!

– Felkapott egy köpenyt, megkötötte a hasa fölött, majd a fia felé nyújtotta a kezét. – Ahora, Alejito.²

A szekrény felé húzta, és betuszkolta a fiát.

¹ Nyugodj meg, fiam.

² Most, Alejito.

– Maradj itt! – pusmogta, miközben a csengő hangja újra belehasított a csendbe. – Csak a biztonság kedvéért. Amúgy is engem keresnek.

Becsukta az ajtót. Koromsötét volt odabent; a feketeség lágyan vette körül, Alejo szinte bele tudta mélyeszteni az ujjait. Bedugult tőle a füle, és felerősítette a saját szívverését. Olyan volt, mintha valaki dühösen döngtetett volna egy ajtót.

A barátok csengetnek.

Még egyszer, utoljára megszólalt a csengő. Aztán csend lett, már csak a vér lüktetett a fülében.

Nem egészen tizenegy éves volt, és nem értette, mi folyik a világban. Csak azt, hogy valami mozgolódik Chilében, és egy vasmarok – a változásé – szorongatja az országot napról napra erősebben. A vasmarok egy Pinochet nevű férfihöz tartozott, aki a jobboldalnak nevezett valami feje volt. Alejo próbálta értelmezni szülei lázas sutyorgását, de fogalma sem volt, mi az a jobb és bal, csak azt fogta fel, mi az a *mi* és az *ők*.

Ők még szeptemberben lebombázták a La Monedát, az elnöki palotát, ahol a *mi* elnökünk, Allende lakott. Allende mára halott volt. Az *ő katonáik* özönlötték el az utcákat, és az ég alacsonyan szálló repülőktől és helikopterektől feketéllett Santiago felett. Röplapokkal *árasztották el* az utcákat. Az *ő művük* volt a mindennaposá vált bomba- és dinamitrobbanás. De ha *ők* voltak a jobboldal, és a jobb értelemszerűen jó, az azt jelentette, hogy *mi* vagyunk a baloldal. Ami pedig arra utal, hogy a bal... a rossz?

Alejo női ruhák és kabátok alatt kuporgott, száját a térdkalácsára tapasztotta. Átjárta a félelem, és égette, mint a tűz. Úgy érezte, öszszenyomja valami, mintha elindultak volna befelé a szekrény falai.

Fejében fogakként vacogtak a gondolatok, és néma könnyek buggyantak ki összeszorított szeméből, eláztatva pizsamája vékony anyagát.

Cálmate, hijo.

Négy nappal ezelőtt az apja nem jött haza a munkából. Aznap este is csengettek, de még tisztos órában, nyolc órakor. Milagros állt az ajtóban, aki Eduardo boltjában dolgozott eladóként. Megperzselődött a ruhája, a szeme füsttől vöröslött, és égésnyomok húzódtak a karján, a kezén és a lábán. A katonák felgyújtották a libreriát, és le tartóztatták Eduardót.

– Alejo, menj a szobádba! – szólt rá akkor Clementina.

A fiú csak a folyosó feléig ment el, ott elbújt egy könyvespolc mögött, és onnan fülelt. Clementina félig becsukta a bejárati ajtót, így csak félszavakat tudott elkapni a beszélgetésből.

– Balos szimpatizáns... Disszidens irodalom... Diáklázadások... Fenyegetés... A külső ellenségek letartóztatása.

Alejo elméje zsonglörködött a szavakkal, próbálta valahogy az apjához kötni őket. Eduardo Penda magas, sudár férfi volt. Jóképű, már-már szép: haja sötét és hullámos, szeme zöld, és drótkeretes szemüveget viselt. Balkezes volt, akárcsak Alejo – vajon ezt értette Milagros a *baloson*?

Disszidens. Ez vajon szórakozottat jelent? Eduardo vagy a könyveket bújta, vagy az eget kémlelte. Örökké késésben volt, fontos dátumokról feledkezett meg, és gyakran úgy sétált ki a lakásból, hogy felemás cipő volt a lábán. De mindent tudott a könyvekről, a történelemről és a történetekben rejlő erőről. Volt egy csodálatos boltja a Calle Trinidadon, ahol tinta, papír és kávé illata keveredett, és mindig betöltötte a magas, sűrűn tömött polcok között eszmeceserét folytató diákok duruzsolása.

A librería fenyegetést jelentett volna? Eduardo a nép ellensége volt? De hát imádta az embereket. A diákok is odavoltak érte.

Clementina sírt, ezért Alejo visszament az ajtóhoz. Elvégre ő volt a ház ura Eduardo távollétében. Leguggolt, és kibámult az ajtórésen; Clementina a lábával próbálta elhessegetni, de nem tágított. A folyosón több lakás ajtaja is kicsapódott, és híreket szimatoló orrok jelentek meg. A levegő gyanakvással és félelemmel telt meg.

Külső ellenségek, gondolta Alejo, és eszébe jutottak a várost elárasztó röpiratok szavai, amelyben arra ösztönzik a santiagóiakat, hogy jelentsék fel a külföldieket. Tudta, hogy Eduardo olasz bevándorlók fia. Clementina pedig Spanyolországból érkezett Chilébe tizenhat évesen. A spanyolok és az olaszok jók? Vagy rosszak?

– Arra tippelek, hogy az Estadióban van – folytatta Milagros. – Vagy a Villa Grimaldiban. Hallottam, hogy ott is tartanak fogva embereket.

Alejo el sem tudta képzelni, mit csinálhat az apja a stadionban. Focizik? Egy pillanatra elképzelte, ahogy Eduardo pár másik férfival labdát passzolgat, hogy egy barátságos mérkőzéssel üssék el az időt, amíg nem rendeződik ez az örület.

Talán nem is olyan rossz neki, gondolta.

– Eredj haza, Mila! – szólt Clementina, és végighúzta a kezét gömbölyödő hasán. – Itt nem biztonságos.

– Le kéne lépned Santiagóból – tanácsolta Milagros. – Legálább menj el az amerikai nagykövetségre! Ismerem az egyik attasét. Mondd meg neki, hogy a sógorod amerikai állampolgár, és segíteni fog vízumot szerezni. – Clementina kezéért nyúlt, és összekulcsolódtak az ujjai. Ujjpercek elfehéredtek az asszony pocakja felett. – Tina, menekülj, amíg lehet!

– Nem lehet. Eduardo nélkül legalábbis nem megy. Szüksége van rám.

A nők pusztít nyomtak egymás arcára. Milagros gyorsan távozott, Clementina pedig bezárta az ajtót. Órákon át fel-le járkált a lakásban, szép ívű szemöldöke aggodalomtól szaladt fel. Időnként eszelős tekintettel Alejóra nézett, mintha azt várná, hozza meg helyette a döntést: itt maradjanak-e Eduardo miatt, vagy meneküljenek el nélküle. A fiú kerülte a pillantását, és inkább a konyhába sietett tojást készíteni.

A telefonnál lógott a falon egy naptár, amit nem hajtottak tovább szeptemberről. Alejo kihúzogatta a portillói utazásukig hátralevő napokat, annyira várta, hogy elinduljanak a szezon utolsó sietésére. Az X-ek azonban 1973. szeptember 11-nél abbamaradtak. A nap, amelyen Pinochet a városba érkezett, befagyasztotta a naptárt, és az ország terveit is felfüggesztette.

Clementina és Alejo csendben, egyetlen szó nélkül megették a tojást, ami felért egy kimondatlan döntéssel: maradnak.

Menniük kellett volna.

Alejo, aki mostanra már a ház ura volt, a szekrény sötétjében reszketett; kinyújtott kezével szülei ruháinak ujjait és szegélyeit babrálta. Teljesen kimerítette a félelem, fiatal idegei cafatokban lógtak; összegömbölyödött teste oldalra dőlt, fejét a szekrény oldalának vetette, és az anyja télikabátja volt a párnája.

Belekezdett a játékba, amit az apja talált ki: Alejo mondott egy állatot, Eduardo megnevezte az állatcsoport gyűjtőnevét.

- Farkas.
- Falka.
- Disznó.
- Konda.
- Szarvas.
- Rudli.
- Juh.
- Nyáj.
- Szarvasmarha.
- Gulya.

Alejo tovább kérdezgette magát, de már majd leragadt a szeme. Amikor felriadt, a szekrény ajtaja alatti szűk résen keresztül beszűrődő fény hajnalról árulkodott.

Eddig egyszer merészkedett ki: WC-re, és némi ételért a konyhába. Aztán visszatért a bűvőhelyére, és várt.

Nem szólalt meg a csengő. Sem a telefon. A helikopterek, pusokák, robbanások és sikolyok fülsiketítő lármája bekúszott a hálószoba nyitott ablakán, és beerőszakolta magát a szekrény résén is.

- Kecske.
- Nyáj.
- Hal.
- Raj.
- Ló.
- Ménes.
- Majom.

Horda, gondolta Alejo.

Az anyja sohasem tért vissza.

ALBACETE

-M^{ÉH.}

- Raj.
- Veréb.
- Csapat.
- Hangya.
- Boly.
- Róka.
- Falka.
- Majom.
- *Horda* – mondta ki Alejo.

Öt napon keresztül rejtőzködött a szekrényben, csak a mosdóba és a konyhába járt ki ételért. Minden órában egészkor átfutott az agyán, hogy segítségért kiabál az ablakból. Egy-kétszer a bejárati ajtóra tapasztotta a fülét, de semmit sem hallott. Az egész épületben hátborzongató, beteges csend uralkodott. Úgy tűnt, a máskor megszokott alapzaj – zene, beszélgetés, csövekben folyó víz, lépések zaja a mennyezeten – is bujkált valahol. Vagy elhallgattatták.

A hatodik napon a gyerekes félelmet felváltotta a beletörődés. Az agya kétségbeesésért felelős része kimerült. Más, túlélésre programozott részek pedig kezdtek feléledni. Kinyitotta a szekrény ajtaját, és négykézláb odamászott a hálószoba ablakához, ami a Calle

Isabellára nézett. A szobában óriási hópihék módjára röplapok forogtak a levegőben. Alejo szép kis halomba gyűjtötte őket. Az édesanyja szerette a rendet.

Kint helikopterlapátok ütemes berregése hasított a levegőbe. Gépfegyver ropogása visszhangzott a falakról. Csizmák masíroztak a járdán. A közeli síkátorokból dühös és kétségbeesett hangok ütötték meg Alejo fülét. Dulakodás a katonákkal. Csetepaté a campamento éhezői között, akik élelmet keresve az utcákat rótták. És az egész aláfestéseként szakadatlan ugatás és vonítás.

Alejo óvatosan kihajolt az ablakpárkányon. Santiago utcái több mint egymillió kóbor kutyának adtak otthont. Ezt a másodlagos kutyapopulációt Róma macskáihoz hasonlóan annyira természetesnek vették az emberek, hogy se nem bántották, se nem kényeztették őket. Most viszont az akcióra éhes, unatkozó katonák taláalomra lövöldözni kezdtek rájuk. Alejo hátrahőkölt, ahogy a lövedékek lepatantak a tégláról és a kőről. A gyomra fordult egyet az émelyítő réműlettől. Imádta a kóbor kutyákat. Ők voltak a kis háziállatai.

Ideje mennem.

Nem bírt szabadulni a gondolattól. Napok óta próbálta elhessegetni, de a kutyák balsorsa cselekvésre ösztönözte. Megtalálta a háztízszakot, amit Eduardo szokott magával vinni a portillói sielésre. Elkezdett bepakolni.

Először az iratok. Idén tavaszig fel sem merült volna benne, hogy vannak papírjai. De aztán egyszer csak a La Moneda lángokban állt, és Eduardo felhívta az Egyesült Államokban élő fivérét, Felipét. Elkezdtek megvitatni, hogyan juthatnak ki innen.

Alejo megtalálta a kis, merev falú mappát, benne a születési anyakönyvi kivonataikkal és az útleveleikkel, és kiválasztotta a sajátját. A spanyol szokás, mely szerint a gyerek megkapja mindkét szülő

vezetéknevét, rendesen megnevezítette az űrlapok kitöltését. Elolvasta a teljes nevét, amit apró betűkkel benyomorgattak a rubrikába: Alejandro Gabriel Eduardo Penda Vilaró.

– Sok nevet adtunk neked – mondta egyszer Eduardo. – Így az lehetsz, aki csak lenni szeretnél.

Alejo visszatette a borítékot az apja asztalára, ahol találta, aztán mint mindig, most is megállt egy pillanatra, mielőtt a kezébe vette volna a papírnehezéknek használt kést.

Egy albacetei tőr volt, Eduardo egy diákjától kapta ajándékba, akit az egyetemi évei alatt korrepetált. Huszonnégy centis volt, szép csont-réz markolattal. A tok velúrozott bivalybőrből készült, és rézcúcsban végződött. A tőrt szinte hang nélkül ki lehetett belőle csúsztatni. A kétélű pengén bordázat futott végig a markolattól egészen a hegyéig, és ahogy Alejo közelebb hajolt, finom virágmotívumot pillantott meg a fémbe vésvé. A kezébe véve egyszerre érezte könnyűnek és masszívnak. És most, egyedül a lakásban, olyan volt, mint egy régen várt barát.

Ruhákat szedett össze, és az is eszébe jutott, hogy bár Chilében éppen tavaszodott, New Yorkban, ahol Tío Felipe élt, ősz volt. Hosszú ujjú pólókra és egy pulóverre lesz szüksége. És a síeléskor viselt zokni sem rossz ötlet. A ruhásszekrény egy fenti fiókjából kivett hat textil zsebkendőt. Az anyja folyton azzal piszkálta, hogy ne feledkezzen meg a zsebkendőről. Lefekvéskor mindig bedugott egyet a párnája alá. A praktikus dolgok után elrakott pár könyvet, egy fogkefét és néhány apróságot, ami nélkül nem tudott volna meglenni. Végül felemelte a tőrt.

– Albacete – mondta hangosan, és néhányszor megemelte, hogy megbecsülje a súlyát. Betette a hátizsákba.

Csak a biztonság kedvéért.

A szekrény ajtaja elé állította a kis táskát. Aztán úgy döntött, mégiscsak jobb lesz, ha beviszi magával. Éppen be akart zárkózni éjszakára, amikor sortűz ütötte meg a fülét a Calle Isabella felől.

Aztán egy kutya vonyítása.

Majdnem összepisilte magát. Dermedt rémületében megfagyott a vér az ereiben. Még sosem hallott kutyát ilyen hangot kiadni. Úgy hangzott, mint egy asszony, aki a meggyilkolt férjét siratja.

– Majomhorda – suttogta.

Az ablakhoz kúszott. Szorosan a falhoz simult, kinyújtotta a nyakát, és körülnézett. Egy csapat katonát látott, az egyik a magasba emelte a puskáját. A kutya hármat vakkantott éles hangon, aztán újabb szörnyűséges nyögést hallatott. Alejo jó erősen a fülére tapasztotta a kezét. Miközben a tenger zúgását hallgatta a tenyeréből, látta, amint a katonák a hátukra vetett fegyverrel, összekapaszkodva elbaktatnak.

Elengedte a fülét. Az ablak alatt a kutya csak üvöltött és üvöltött. Alejo hátát a falnak döntve lecsúszott a földre, összegömbölyödött, és vadul hintázott előre-hátra azt remélve, hogy szegény állat lassan kileheli a lelkét.

Az éjjeliszekrényen álló kis óra húsz percet késett.

A kutya még mindig életben volt, és csak nyüszített. A fiú arca ve-rejtekben úszott. Szíve mélyén tudta, mit kell tennie, és agya túlélésért felelős része is ezt diktálta.

Kivette a táskából az apja törét.

Albacete, gondolta. Nem tudta, hogy egy spanyol régiót hívnak így. Azt hitte, ez a kés neve.

Albacete, segíts rajtam!

Kinyitotta a bejárati ajtót, óvatosan körülnézett a folyosón, majd végig a falhoz lapulva lesétált három emeletet.

Gondosan átvizslatta a háztömböt, majd a Calle Isabellára lépett. Sötét volt. Csak egyetlen utcai lámpa égett a sarkon, fénye halványan megvilágított egy kis területet.

A kutya vértócsában kuporgott az épületnél, és keservesen sírt. Szuka volt. A hasát felnyitotta egy lövedék, és kilógtak belőle a halott, meg nem született kölykei. Habzott a szája, és lihegett két vonnyítás között. Fátyolos tekintettel nézett fel Alejóra, ahogy odaért mellé.

Albacete, itt vagy velem. Segíts rajtam!

A kizsigerelt kutya borzasztó szagot árasztott. De a hangja még rosszabb volt. Alejo képtelen volt a véres járdára nézni.

– *Cálmate, hija* – suttozta Alejo.

Leguggolt, a tudata felfelé lebegett, és végül kiszállt a fején. Kívülről nézte magát, ahogy szeretettel a mellkasához vonja a kutya pofáját. Albacete egyetlen gyors, határozott és könnyörületes vágást ejtett.

Az utcára csend borult.

Vége van. Most már minden elcsendesült. Ne is gondoldj rá!

Alejo a farmerébe törölte a pengét, majd visszacsúsztatta a zsebébe. Kezet mosott, megtisztította a tőrét, és visszatette a tokjába. Be ment a fürdőszobába, és hányt, de valami furcsa közönyt érzett. Aztán bevette magát a szekrénybe.

Nem gondolhatsz rá.

Végigfuttatta a kezét a vállfák sűrű során, és talált egy vastagabb kardigánt, ami Clementináé volt, és egy súlyosabbat, ami Eduardóé. Az anyja pulóverét behúzta az apjéba, és felvette az így megduplázott ruhát.

Ne gondoldj rá! Felejtse el!

A biztonságot nyújtó mesterséges ölelésben, egyik kezével Albacete-t szorítva, gyorsan álomba merült.

Arra ébredt, hogy nyílik a bejárati ajtó. Összeszorult a mellkasa, és vele együtt a szíve is, ahogy kapkodva felült a sötétben.

A barátok csengetnek. A katonák ököllel verik az ajtót. Ki sétál be csak úgy?

A szekrény oldalának nyomta a hátát, Albacete a kezében várakozott, lesújtásra készen.

Harcolni fogok, gondolta. Átvágom a torkod. Máskor is megtettem már.

Kinyílt a szekrény ajtaja. Alejo rongyos, vérfoltos nadrághajtokát pillantott meg két különböző, ám egyformán mocskos cipő felett. Ahogy szétnyílt a lelógó ruhák erdeje, hallani lehetett a fán csikorduló fém sívítását. Alejo kissé reszkető kézzel a magasba emelte a törts, és a halál már ott gubbasztott a szemgolyója mögött, ahogy a betolakodóra emelte a tekintetét.

Sok nevem van. Bárki lehetek. Most egy majom vagyok, és meg foglak gyilkolni.

A férfi szemét monokli csúfította el, és mély vágás húzódott végig az egyik pofacsontján. Feldagadt, felrepedt száj bújt meg a sűrű, barna szakáll alatt.

– Alejito?

Albacete csörömpölve a földre hullott, ahogy Alejo kimászott a szekrény mélyéről, és az apja karjába vetette magát.

Eduardo felkapta a hátizsákot. Megdicsérte a fiát, amiért volt olyan előrelátó, hogy bepakoljon. Most utoljára elhagyták a lakást, és végiglopakodtak Santiagón, egészen az amerikai nagykövetségig. Igyekeztek az árnyékban maradni; a félreeső utcákon csak a kóbor kutyák

kövezték őket védelmező kíséretként. Némelyik időnként Alejo kezét bökdöste az orrával. Az egyik két tömbön át mellette baktatott, és a fiú lábát verdeső dupla kardigánt szimatolta.

Könyörületes voltál a nővérünkkel. Mi is azok leszünk veled.

– Milagros jóban van az egyik attaséval a nagykövetségen – sutogta Eduardo, miközben a fiát terelgette. – Szereztek neked vízumot.

– Neked is?

– Nem mehetek veled. Legalábbis most nem.

Clementinát a Villa Grimaldiban tartják fogva, mesélte az apja, ahogy a nagykövetség közelébe értek.

– Megvan a vízumod és a repülőjegyed. És Tío Felipe vár rád. Nekem itt kell maradnom, és meg kell találnom anyádat. Neked pedig az új otthonunkat. Te leszel a ház ura, amíg mamival meg nem érkezünk.

Az utca félhomálya elmosódott Alejo szeme előtt.

– Veled akarok maradni!

– Alejito, meg kell tenned ezt nekem! Felipe vár. Segíteni fog.

A nagykövetség kapui zárva voltak, el is barikádozták őket, és két amerikai katona állt őrt előttük. Csendes beszélgetés. Papírok felmutatása. Eduardo meleg tenyere hosszasan időzött Alejo arcán. Szúrt a szakállá, ahogy megcsókolta a fia arcát. Kezüik összefonódott a kovácsoltvas pálcák között.

– Meg tudod csinálni, Alejito.

– Várj, papi! Nálam van a töröd. – Eduardónak biztosan szüksége lesz rá.

Aznap este először, az apja elmosolyodott.

– Tartsd csak meg! És nagyon vigyázz rá!

– Papi...

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

De Eduardo már elindult az utcán.

– Farkas, papi – kiáltott utána Alejo.

Eduardo visszanézett.

– Falka.

– Vaddisznó?

– Konda.

– Ló.

Alejo fülét megütötte az utolsó szó:

– Ménes.

A keskeny pálcáknak nyomta a fejét, figyelte, ahogy az apja befordul a sarkon, és eltűnik a szeme előtt.